

Kulturní relativismus a jeho ošidnost v současném světě

Kulturní relativismus je přístup ke studiu jevů kultur, který předpokládá, že jednotlivé kultury představují jedinečné a neopakovatelné sociokulturní systémy. Musíme posuzovat kultury v jejich vlastním kontextu. Nemůžeme hodnotit například jednání nacistů, když jsme v té době nežili a nedokážeme rozumět jejich činnosti. Dále nemůžeme soudit zvyky kultur jako je například kanibalismus nebo zahalení muslimských žen, u nás je to nepředstavitelné, ale jde o to pochopit a hlavně respektovat jejich zvyky. Každá kultura má odlišné hodnoty a praktiky, které vznikly na základě historických a sociálních podmínek.

Kulturní relativismus se začátkem 20. století stal jedním ze základů moderní sociokulturní antropologie. Formoval se v opozici k evolucionistické doktríně evropocentrismu, kde se hodnotil způsob života jiných národů na základě srovnání s normami evropské kultury. Koncept kulturního relativismu anticipoval německý etnolog Leo Frobenius, ale do antropologických výzkumů ji uvedl americký antropolog Franz Boas. V antropologii byl kulturní relativismus F. Boasem nastolen jako dogma. K relativistickému chápání kultur se dostal pomocí výzkumů indiánských jazyků, kde se prokázala nepoužitelnost schémat vytvořených při studiu indoevropských jazyků. Velký podíl na vývoji kulturního relativismu v 60.-70. letech měli představitelé nové etnografie (etnosématiky, etnovědy, kognitivní a symbolické antropologie), kteří vypracovali řadu nových technik terénního výzkumu. Kde se zakládalo na popisu a interpretaci kultury z pohledu členů zkoumané skupiny.

Melford Spiro rozdělil kulturní relativismus na tři typy. První typ je Deskriptivní, kde představitelé nejmírnější formy kulturního relativismu jsou toho názoru, že kulturní variabilita podmiňuje odlišné způsoby konstrukce obrazu reality. S tímto názorem pracují téměř všechny antropologické školy. Další typ je Normativní relativismus, kde zastávají názoru, že každá kultura má podmíněná měřítká. Vyčleňuje kognitivní a morální relativismus. Poslední typ je kognitivní relativismus, kdy jsou jeho zastánci přesvědčeni, že veškeré kulturní soudy o světě mají v podstatě stejnou hodnotu.

Současný relativismus se dělí na směr umírněný a radikální. Umírněný relativismus, který se opírá o nezbytnost výzkumu kulturních jevů z perspektivy jedinečných hodnot a norem zkoumané společnosti. Připouští možnost jejich mezikulturní komparace a formulaci univerzálních zákonitostí vývoje a fungování kultury. Umírněnou variantu posuzoval jeden z představitelů

kulturního relativismu Melville J. Herskovits, podle kterého je percepce reality u jedince podmíněna konvencemi daného společenství.

Radikální kulturní relativismus popírá možnost stanovení obecných zákonitostí sociokulturního vývoje a v objektivních antropologických výzkumech požaduje neutrální výzkum kultury a nehodnotící prezentaci jeho výsledků.

Mezi několik témat každodenního života, které můžeme považovat za ideální studie kulturního relativismu řadíme například nahotu. V mnoha kulturách je nepřípustné, aby se někdo pohyboval nahý po veřejných místech, protože je to spojeno se sexuálním chováním, které musí být prováděno v soukromí. Existují však kultury, kde je nahota normální a přirozená. To se týká některých domorodých kmenů jako je Yanomami v Amazonii. Dalším tématem je Polygamie, kdy může být více osob v manželství. Je ve více než 40 zemích legální, týká se to hlavně Afriky, Asie a arabských států. Ale pro většinu kultur je polygamie nepřípustná. Další je například náboženství, které může být zpracováno podle kulturního relativismu, protože každý může mít víry a následovat obřady. Existují kultury, které mají více božstev a zas kultury, které jsou monoteistické. Mezi další příklady můžeme brát tresty, mučení, diskriminaci nebo nerovnost mužů a žen.

Závěrem můžu říci, že kulturní relativismus z mého pohledu má význam. Myslím si, že když jedeme navštívit jinou kulturu, tak bychom měli respektovat a pochopit jejich zvyky, tradice a pravidla. Na druhou stranu si myslím, že nikdo nebude nikdy chápat všechny kultury naráz. A když tu danou kulturu nechápeme nebo nerespektujeme, tak je lepší tu kulturu nenavštěvovat.